

บทที่ 12

ทรัพยากรกำลังมนุษย์

1.1 วัตถุประสงค์

- 1.1.1 เพื่อให้ นักศึกษาออกค ความหมายของทรัพยากรกำลังมนุษย์ได้
- 1.1.2 เพื่อให้ นักศึกษาแบ่งแยกประเภทของกำลังงานมนุษย์ได้
- 1.1.3 เพื่อให้ นักศึกษาเปรียบเทียบกำลังงานของมนุษย์ทางด้านต่าง ๆ ได้
- 1.1.4 เพื่อให้ นักศึกษาออกถึงปัจจัยของการทำลายกำลังงานมนุษย์ได้
- 1.1.5 เพื่อให้ นักศึกษาอธิบายถึงหลักการอนุรักษ์ทรัพยากรกำลังงานมนุษย์ได้

1.2 เนื้อหาสำคัญ

กำลังงานของมนุษย์เป็นทรัพยากรที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาประเทศ กำลังงานของมนุษย์แบ่งออกได้เป็นสองทาง คือ กำลังงานทางร่างกายและกำลังทางจิต (body and spirit) กำลังงานในทางร่างกายและจิตใจที่ดีและมีประสิทธิภาพนั้นย่อมขึ้นอยู่กับความสมบูรณ์พันธุ์ของมนุษย์ทั้งทางร่างกายและจิตใจด้วย

ปัจจัยที่ทำลายกำลังงานของมนุษย์ แบ่งปัจจัยที่ทำลายกำลังงานเป็น 8 ประเภท ได้แก่

1. โรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ
2. อุบัติเหตุ
3. ปัญหาอาชญากรรมและศีลธรรม

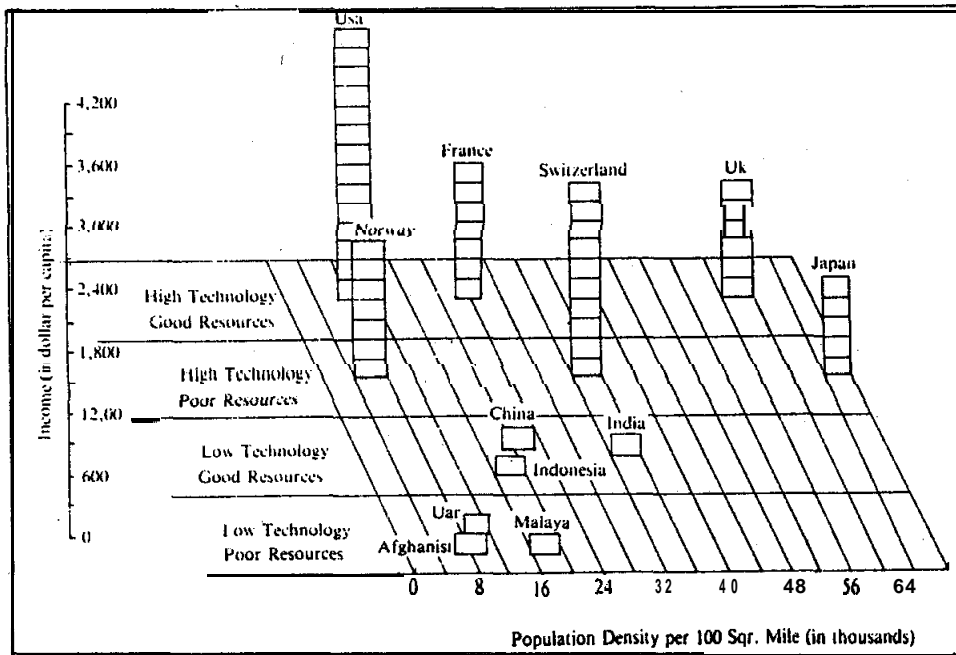
4. ความเกียจคร้านและการเลือกงาน
5. ความไม่ซื่อสัตย์สุจริต
6. การสงคราม
7. ภัยธรรมชาติ
8. ปัญหาการเพิ่มขึ้นของประชากร

ประชากรโลก ตามสถิติที่ผ่านมาและแนวโน้มของประชากรที่คาดคะเนในอนาคต
ปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางแสดงจำนวนประชากรของโลก

เวลา (ปี)	จำนวนประชากร	จำนวนที่เพิ่มขึ้น จากเดิม	ระยะเวลาที่ ใช้ในการเพิ่ม จำนวน (ปี)
1 ล้านปีที่แล้ว	125, 000		
1 หมื่นปีที่แล้ว	5, 000, 000	4, 875, 000	990, 000
2 พันปีที่แล้ว	300, 000, 000	495, 000, 000	8, 000
ค.ศ. 1650	500, 000, 000	200, 000, 000	1, 600
ค.ศ. 1750	728, 000, 000	228, 000, 000	100
ค.ศ. 1850	1, 171, 000, 000	443, 000, 000	100
ค.ศ. 1970	3, 500, 000, 000	2, 329, 000, 000	120
ค.ศ. 1983	4, 677, 000, 000	1, 177, 000, 000	13
ค.ศ. 2000	6, 500, 000, 000	1, 823, 000, 000	17
ค.ศ. 2010	9, 000, 000, 000	2, 500, 000, 000	10

ภาพแสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ ความหนาแน่นของประชากร และเทคโนโลยี - ทรัพยากร

ที่มา John F. Kolars and John D. Nystuen, *Geography*, 1974, หน้า 243.

กำลังงานมนุษย์กับการอนุรักษ์

กำลังงานมนุษย์เป็นทรัพยากรธรรมชาติอย่างหนึ่งที่ถูกทำลายให้สูญหายไป แต่ขณะเดียวกันก็สามารถเสริมสร้างขึ้นมาใหม่และรักษาให้คงอยู่ได้ด้วยวิธีการอนุรักษ์เช่นเดียวกับทรัพยากรอื่น ๆ การอนุรักษ์จำต้องเน้นหนักในเรื่องการศึกษา การอบรมทางศีลธรรมจรรยาและการเสริมสร้างพลานามัย เพื่อความสมบูรณ์ของกำลังทางจิตใจและร่างกาย มนุษย์ในฐานะที่เป็นผู้ใช้ทรัพยากรทั้งหลายให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาความเจริญในทางเศรษฐกิจและสังคมของมวลมนุษย์และหนทางที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ด้วยการรู้จักอนุรักษ์กำลังงานมนุษย์ซึ่งเป็นทรัพยากรพื้นฐานที่มีความสำคัญยิ่งนี้เท่านั้น

ในการกำจัดโรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ นั้น ทำได้ด้วยการป้องกันและการรักษาพยาบาล ให้การศึกษาแนะนำเกี่ยวกับวิธีการรักษาสุขภาพ อนามัย การรักษาความสะอาด การรู้จักบริโภคอาหารที่มีประโยชน์ ตรวจสอบสุขภาพอนามัย ค้นคว้าวิจัยหาวิธีการกำจัดโรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ

ปัญหาเกี่ยวกับอุบัติเหตุ เป็นเรื่องที่ต้องกันได้ยาก เช่น อุบัติเหตุในด้านการจราจร

ถึงจะมีมาตรการป้องกันที่แค่นี้ก็ตาม ถ้าปราศจากความสำนึกในความรับผิดชอบของผู้ขับขี่ ยวดยาน มาตรการนั้นย่อมสำเร็จผลได้จะต้องมีมาตรการควบคุมให้มีความปลอดภัยในการทำงาน ต้องมีเจ้าหน้าที่พร้อมที่จะให้ความช่วยเหลืออย่างรวดเร็วและทันที่

ในด้านของการป้องกันอาชญากรรมจะเกิดขึ้นเนื่องจากปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม ทำให้คนใช้เวลาว่างไปในทางที่ผิด เป็นเรื่องที่สังคมจะต้องให้ความช่วยเหลือ เช่น ให้ความการศึกษา อบรมประชาชนให้ได้รับความรู้ในการประกอบอาชีพ การปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรม จัดทำสวนสาธารณะให้เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ การจัดการเกี่ยวกับสวัสดิภาพของสังคมในด้านต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้จะช่วยบรรเทาปัญหาอาชญากรรมลงได้บ้างไม่มากนัก

ความเกียจคร้านและการเลิกงาน การแก้ปัญหานี้จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้การศึกษอบรมแก่ประชาชนให้รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ รู้จักรับผิดชอบต่อสังคมที่ตนต้องมี มาตรการคุ้มครองต่อกรรมกรในด้านสวัสดิภาพและค่าจ้างแรงงาน รวมทั้งป้องกันไม่ให้ถูกนายจ้างเอารัดเอาเปรียบอีกด้วย บรรยากาศของการทำงานคงจะดีขึ้นจะเป็นการช่วยลดจำนวนเกียจคร้านลงได้ กำลังงานที่มีอยู่จะได้ถูกนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติต่อไป

ปัญหาความไม่ซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเองและต่อหน้าที่การงาน ปัจจุบันนี้ยังหาผู้ใดที่เก่งกาจสามารถพอที่จะป้องกันและปราบปรามเรื่องคอร์รัปชันได้สำเร็จไม่ ทางที่พอจะทำได้ ความไม่ซื่อสัตย์สุจริตเบาบางลงได้ ได้แก่ การอบรมศีลธรรมจรรยาให้มนุษย์รู้จักความละเอียดรอบอบ ใ้ให้มนุษย์รู้จักหน้าที่และความรับผิดชอบต่อสังคม รวมทั้งรู้จักการเสียสละให้มากขึ้นและเห็นแก่ตัวให้น้อยลงจะเป็นการชักจูงให้ประชาชนมีความศรัทธาและปฏิบัติตาม กำลังงานที่ใช้ไปจะได้บังเกิดคุณประโยชน์แก่ประเทศชาติ

การอนุรักษ์กำลังงานมนุษย์ให้พ้นจากภัยสงครามนับ เป็นเรื่องที่มีขอบเขตกว้างขวาง การขจัดสงครามเพื่อให้ได้มาซึ่งสันติภาพเป็นสิ่งที่มนุษย์ปรารถนา จะเห็นได้ว่าการที่จะไม่ให้เกิดการสู้รบกันในโลกนั้นเป็นเรื่องยาก การป้องกันจะทำได้ก็เพียงแต่พยายามให้เกิดการสู้รบกันให้น้อยที่สุด ใช้อาวุธธรรมคาที่สุด พยายามโดยการเจรจาเพื่อยืดเวลาของการปลดสงคราม

ให้ยาวนานออกไป วิธีการต่าง ๆ นี้จะเป็นผลได้ก็ด้วยการรู้จักเสียสละรู้จักลดการเอาเปรียบ
ชาติอื่น รวมทั้งการรู้จักเคารพสิทธิความเป็นเอกราชของชาติอื่นด้วย

ในด้านภัยอันตรายที่เกิดจากธรรมชาติจะเบาบางลงได้ด้วยการวางแผนการป้องกันอย่างรัดกุม ศึกษาจากปรากฏการณ์ตามธรรมชาติ การจัดให้มีการเตือนภัยล่วงหน้า การจัดตั้ง
หน่วยบรรเทาสาธารณภัยขึ้น พร้อมทั้งจะให้บริการความช่วยเหลือแก่ผู้ประสบภัยใดพื้นที่ จึง
จะช่วยทำให้ความสูญเสียต่าง ๆ ลดน้อยลงได้

ปัญหาการเพิ่มขึ้นของประชากรอย่างรวดเร็ว เพื่อป้องกันภาวะการขาดแคลนต่าง ๆ
ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต จึงควรที่จะได้มีมาตรการต่าง ๆ ในการป้องกันดังนี้คือ พยายามลดอัตรา
การเพิ่มของพลโลก ค้นคว้าทางวิทยาการใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มผลผลิตต่อหน่วยเนื้อที่ให้มากขึ้น เพิ่ม

ตารางแสดงอัตราเพิ่มประชากรและเวลาที่เพิ่มเป็น 2 เท่า

ลักษณะการเพิ่ม	อัตราเพิ่ม (%)	เวลาที่ประชากรเพิ่มเป็น 2 เท่า (ปี)	ประเทศตัวอย่างปี 1978 (อัตราเพิ่ม)
ช้า	0.1	700	สวีเดน (0.1%) เดนมาร์ก 0.2%
	0.5	140	เนเธอร์แลนด์ (0.6%) อเมริกา (0.6%) ยุโรป (0.4%)
ปานกลาง	1.0	70	ญี่ปุ่น (1.0%) โปแลนด์ (1.1%)
			สเปน (1.0%) รัสเซีย (0.9%)
เร็ว	1.5	47	จีน (1.4%) คิวบา (1.5%)
	1.7	41	โลก (1.7%) ชิลี (1.846)
เร็วมาก	2.0	35	เอเชีย (1.9%) อินเดีย (2.0%) อิสราเอล (2.1%)
	2.5	28	ประเทศกำลังพัฒนา (2.5%) แอฟริกา (2.7%) ลาตินอเมริกา (2.7%)
	เร็วที่สุด	3.0	23
3.5		20	เม็กซิโก (3.4%) โรตตีเซีย (3.5%) ฮอนดูรัส (3.546)
4.0		18	กัวเตมา (3.9%) ลิเบีย (3.9%)

ที่มา G Tyler Miller, Living in the Environment, 1979. หน้า 104.

เนื้อที่เพาะปลูกจากที่ที่ใช้ประโยชน์ไม่ได้ให้กลับเป็นประโยชน์ เช่น ทะเลทราย พัฒนาโครงการระยะยาวตามความจำเป็น รวมทั้งการขุดค้น การเสาะหา ตลอดจนการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทุกชนิดในทุก ๆ ด้านให้เต็มที่และถูกต้องตามหลักการอนุรักษ์

ตัวอย่างตารางชีวิต

อายุ (1)	การรอดชีวิต (2)	การตาย (3)	อัตราการตาย (4)	ช่วงอายุเฉลี่ยที่คาดไว้ (5)
0	100	55	0.55	1.15
1	45	30	0.67	0.94
2	15	10	0.67	0.63
3	5	5	1.00	0.50
4	0			

ที่มา Brewer, Richard, Principles of Ecology, 1979, หน้า 52.

การใช้ประโยชน์กำลังงานมนุษย์ในประเทศไทย

ทรัพยากรกำลังมนุษย์ของประเทศไทยเป็นตัวจักรสำคัญที่จะนำประเทศไปสู่ความเจริญรุ่งเรือง ประเทศไทยมีสภาพลมฟ้าอากาศสบาย ไม่ร้อนจัดหนาวจัด ประชาชนมีความเป็นอยู่สบาย ไม่มีความกระตือรือร้น บางครั้งขาดความมีระเบียบวินัยและความรับผิดชอบต่อส่วนรวมหรือผลประโยชน์ของประเทศชาติ ประชาชนบางส่วนเห็นประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าส่วนรวม จึงนับว่าคนไทยบางส่วนเป็นอุปสรรคที่สำคัญในการพัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอันล้ำค่า ผลผลิตทางเกษตรของประเทศเท่าที่เป็นอยู่ในรูปแบบขยายพื้นที่ (extensive farming) เข้าไปสู่ที่ดินป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ แทนการเพิ่มผลผลิตต่อหน่วยเนื้อที่ (intensive farming) ปัญหาการเกษตรเป็นปัจจัยสำคัญในการใช้แรงงานของประเทศไทย จึงควรที่จะได้คิดใช้แรงงานด้านนี้อย่างมีประสิทธิภาพในเมื่อประชาชนเพิ่มมากขึ้น ปัญหาการเพิ่มผลผลิตจะต้องเพิ่มขึ้นเป็นเงาตามตัว เพื่อให้การเพาะปลูกได้ผลต้องใช่วิธีการเกษตรแผนใหม่และจำเป็นต้องใช้เครื่องทุ่นแรงต่าง ๆ เข้าช่วย ปัจจุบันตามชนบทมีรายได้ต่ำ ค่าแรงถูก การเพิ่มรายได้ให้ประชาชน

ตามชนบทจึงน่าจะเป็นนโยบายอันดับแรก แหล่งกำลังงานส่วนใหญ่ของประเทศประมาณร้อยละ 78 อยู่ในชนบทและมีอาชีพในด้านการเกษตร จึงควรอย่างยิ่งที่จะกระจายรายได้ไปสู่ประชาชนตามชนบทให้มากยิ่งขึ้น เกษตรกรหรือชาวชนบทส่วนมากยังทำงานกันมีละ 6 เดือน เมื่อว่างเว้นจากการทำไร่ ทำนา ก็มักจะใช้เวลาว่างไปในทางที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ สิ่งเหล่านี้เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้กำลังงานของประเทศต้องสูญเสียไป จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้การศึกษอบรมให้มีความรู้ในการประกอบอาชีพเพิ่มขึ้น บัจฉัยของการทำงานนั้นได้แก่ การศึกษา การฝึกอบรมช่างฝีมือ (skill labor) การรู้จักรับผิดชอบต่องานและการปฏิบัติตนให้เป็นพลเมืองดี สำหรับการอนุรักษ์แรงงานหรือการที่จะใช้แรงงานให้เป็นประโยชน์มากขึ้นนั้น ต้องพิจารณาในเรื่องปริมาณและคุณภาพของงาน การฝึกอบรมและเพิ่มความรู้ (upgrading) การเปลี่ยนงานอาชีพ (retraining) ให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ รวมทั้งการรักษาแหล่งแรงงานหรือกำลังงานมนุษย์ให้คงอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ โดยไม่สูญหายไปอันเนื่องมาจากปัจจัยต่าง ๆ ที่ทำลายกำลังงานมนุษย์ จะเห็นว่าการทุ่มเงินเพื่อการใช้แรงงานในชนบทนั้นไม่เพียงแต่เป็นการพัฒนาชนบทเท่านั้น แต่ยังมีผลสะท้อนถึงกิจการอุตสาหกรรมในเมือง ทำให้เศรษฐกิจของประเทศหมุนเวียนเป็นผลดีต่อสังคมและการเมืองตลอดจนประโยชน์สุขของประชาชนในชาติอีกด้วย ดังนั้นหากสามารถดึงเอากำลังงานที่อยู่ตามชนบทออกมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพได้แล้ว เชื่อแน่ว่าประชาชนคนไทยจะมีโอกาสได้อยู่ดีกินดีอย่างมีความสุขประเทศชาติก็จะเจริญก้าวหน้ากว่านี้

1.3 สรุป

มนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่เกิดขึ้นมาเองตามกฎของธรรมชาติ มนุษย์สามารถที่จะใช้ประโยชน์จากตัวเองให้เป็นประโยชน์ต่อมนุษยชาติและต่อสังคม โดยอาศัยกำลังงานที่มีอยู่ในตัวมนุษย์ และกำลังเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ สามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้เช่นเดียวกับทรัพยากรอื่น ๆ กำลังงานเป็นสิ่งที่สร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่ได้ ห่วงองเดียวกันอาจถูกทำลายหรือเกิดการเสียได้เช่นเดียวกับทรัพยากรอื่น ๆ เช่น กำลังงานต้องสูญเสียไปเนื่องจากคนไม่มีงานทำ การบรรจุคนทำงานที่ไม่เหมาะสมและไม่ถูกต้องตามสายงานที่ตนชำนาญ ในทางตรงกันข้ามถ้ามนุษย์ได้มีความเป็นอยู่ดี มีการศึกษา อนามัยดี มีความรู้ความชำนาญและประกอบการทำงานอย่างมีประ

สิทธิภาพหรือรู้จักใช้ทรัพยากรอื่น ๆ อย่างชาญฉลาดแล้วทำให้กำลังงานที่ต้องสูญเสียเปลืองค่าน้อยลง และสามารถใช้กำลังงานให้เป็นประโยชน์แก่งานในทุก ๆ ด้านได้อย่างเต็มที่ กำลังงานมนุษย์ จึงเป็นทรัพยากรที่ควรจะได้มีการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ให้เหมาะสมเช่นเดียวกับทรัพยากรธรรมชาติอื่น ๆ หากใช้ด้วยความระมัดระวังจะทำให้ประเทศชาติก้าวไปสู่ความเจริญเป็นผู้นำทาง เศรษฐกิจ สังคม การเมืองและอื่น ๆ โดยแน่นอน

1.4 คัพพีที่สำคัญ

1.4.1 กำลังงานทางร่างกาย หมายถึง กำลังงานทางร่างกายได้แก่ความแข็งแรงของร่างกาย กำลังความสามารถในการผลิต ความชำนาญในการใช้แรงงานต่าง ๆ

1.4.2 กำลังงานทางจิต หมายถึง ความนึกคิดและการใช้เหตุผล การจินตนาการ และการสร้างสรรค์ ตลอดจนกำลังงานที่ใช้ในการแยกแยะความผิดถูก

แนวคำถาม

1. ทรัพยากรธรรมชาติที่มีชีวิตและเกิดขึ้นเองตามกฎของธรรมชาติได้แก่ทรัพยากรประเภทใด
 - 1) ทรัพยากรแร่
 - 2) ทรัพยากรพลังงาน
 - 3) ทรัพยากรมนุษย์
 - 4) เหตุผลทุกข้อประกอบกัน
2. กำลังงานมนุษย์แบ่งได้เป็น 2 ทาง ได้แก่กำลังงานด้านใด ?
 - 1) กำลังงานทางร่างกายและจิตใจ
 - 2) กำลังงานทางร่างกายและทางจิต
 - 3) กำลังงานทางจิตและแรงงาน
 - 4) กำลังงานทางจิตและความคิด
3. ปัจจัยสำคัญที่ทำลายกำลังงานมนุษย์คืออะไร ?
 - 1) โรคภัยไข้เจ็บ
 - 2) สงคราม
 - 3) ภัยธรรมชาติ
 - 4) ทุกข้อประกอบกัน
4. ความจำเป็นในการอนุรักษ์ทรัพยากรกำลังงานมนุษย์นั้นจะต้องเน้นหนักในเรื่องใด ?
 - 1) การศึกษาอบรมทางศีลธรรมจรรยา
 - 2) การรักษาความสะอาด
 - 3) การปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรม
 - 4) การควบคุมให้มีความปลอดภัย
5. กรณีที่ปัญหาอาชญากรรมมักเกิดขึ้นนั้นสืบเนื่องมาจากสาเหตุใด ?
 - 1) การให้การศึกษอบรม
 - 2) เนื่องมาจากปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม
 - 3) การอบรมประชากรให้ได้รับความรู้
 - 4) ปัญหาการเพิ่มของประชากรอย่างรวดเร็ว